

Socialförsäkringsutskottets betänkande 1985/86:22

om föräldraförsäkringen m. m.

SfU
1985/86:22

Propositionerna

Proposition 1985/86:100

FEMTE HUVUDTITELN

Regeringen har i proposition 1985/86:100, bil. 7 (socialdepartementet) under littera C Ekonomiskt stöd till barnfamiljer m. m. föreslagit riksdagen att

(C 2) till Bidrag till föräldraförsäkringen för budgetåret 1986/87 anvisa ett förslagsanslag av 954 000 000 kr. och

(C 3) till Vårdbidrag för handikappade barn för budgetåret 1986/87 anvisa ett förslagsanslag av 470 000 000 kr.

Proposition 1985/86:137

I proposition 1985/86:137 om ökat ekonomiskt stöd till barnfamiljerna har regeringen (socialdepartementet) – i de delar som hänvisats till socialförsäkringsutskottet – föreslagit riksdagen att

dels anta förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,

dels till Bidrag till föräldraförsäkringen för budgetåret 1986/87 anvisa ett med 10 000 000 kr. förhöjt förslagsanslag.

I samma proposition har regeringen (utbildningsdepartementet) föreslagit riksdagen att

dels anta förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1973:349),

dels till Studiehjälp m. m. för budgetåret 1986/87, utöver vad som har föreslagits i proposition 1985/86:100, bil. 10 under åttonde huvudtiteln anvisa ett med 230 000 000 kr. förhöjt förslagsanslag.

Lagförslagen återfinns som bilaga till betänkandet.

Propositionen i övrigt kommer att behandlas av socialutskottet i betänkandet SoU 1985/86:28.

Motioner väckta under den allmänna motionstiden

I motion 1985/86:Sf202 av Stig Alemyr m. fl. (s) föreslås att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av förändringar i ersättningarna för vård av sjukt barn.

I motion 1985/86:Sf205 av Gullan Lindblad m. fl. (m) hemställs att riksdagen hos regeringen hemställer om förslag till tre eller fler graderingar av vårdbidraget i stället för nuvarande två.

I motion 1985/86:Sf216 av Ann-Cathrine Haglund m. fl. (m) hemställs att riksdagen hos regeringen begär förslag om regler för utgivande av vårdbidrag som medger en rättvis behandling av diabetesbarnens speciella problematik vid vårdbidragsangivningen.

I motion 1985/86:Sf218 av Mona Sahlin (s) hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen framförts angående en översyn av reglerna för tillfällig vård av sjukt barn.

I motion 1985/86:Sf219 av Marianne Karlsson (c) hemställs

1. att riksdagen hos regeringen begär att båda föräldrarna till ett handikapat barn får rätt till sjukpenning vid vård av sjukt barn.

I motion 1985/86:Sf221 av Margareta Andrén m. fl. (fp) hemställs att riksdagen hos regeringen begär att ATP-grundande ersättning skall utgå enligt den allmänna försäkringen vid vård av anhörig eller annan närstående med ersättningsbelopp motsvarande sjukpenningens storlek och att en reform som denna genomförs successivt med prioritet av vård i livets slutskede.

I motion 1985/86:Sf228 av Alf Svensson (c) hemställs

1. att riksdagen hos regeringen begär förslag till förbättringar av föräldraförsäkringen i enlighet med vad som anförts i motionen.

I motion 1985/86:Sf230 av Karin Israelsson (c) hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om vilande sjukpenninggrundande inkomst för föräldrar till svårt, långvarigt sjuka små barn.

I motion 1985/86:Sf236 av Birthe Sörestedt (s) och Margit Sandéhn (s) hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen angående utvidgad rätt till tillfällig föräldrapenning.

I motion 1985/86:Sf238 av Bo Nilsson (s) och Ingvar Björk (s) hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av ersättning för vård av svårt sjuka familjemedlemmar i hemmet under kortare perioder.

I motion 1985/86:Sf247 av Lennart Brunander (c) hemställs att riksdagen hos regeringen begär förslag om en till tre veckor förlängd ledighet för fadern vid barns födelse när familjen redan tidigare har barn.

I motion 1985/86:Sf258 av Lars Werner m. fl. (vpk) hemställs

1. att riksdagen hos regeringen hemställer om förslag som innebär att fr. o. m. den 1 juli 1987 föräldrapenning skall utbetalas under 18 månader med en ersättning motsvarande sjukpenningen,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att 4 av föräldrapenningens 18 månader därvid skall vara kvoterade, dvs. att de måste utnyttjas av den förälder som ej utnyttjat huvuddelen av tiden, under förutsättning att det finns två vårdnadshavare.

3. att riksdagen beslutar att taket på 60 dagar inom den tillfälliga föräldrapenningen slopas för föräldrar till barn med sjukdom, psykisk utvecklingsstörning eller annat handikapp.

4. att riksdagen beslutar att fem kontaktdagar per barn och år för inskolning skall ersättas med tillfällig föräldrapenning för föräldrar till barn med sjukdom, psykisk utvecklingsstörning eller annat handikapp.

5. att riksdagen beslutar att de institutionsbesök som föräldrar gör på grund av barnets sjukdom, psykiska utvecklingsstörning eller annat handikapp skall jämställas med besök i samhällets förebyggande barnhälsovård vid bedömning av rätt till tillfällig föräldrapenning.

I motion 1985/86:Sf270 av Viola Furubjelke m. fl. (s) hemställs att riksdagen beslutar att hos regeringen begära översyn av och förslag till ändringar i föräldraförsäkringen i enlighet med vad som anförts i motionen.

I motion 1985/86:Sf277 av Arne Kjörnsberg (s) hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om att vårdbidrag för handikappade barn bör utgå även om barnet vistas i familjehem.

I motion 1985/86:Sf279 av Siw Persson (fp) och Kjell-Arne Welin (fp) hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om samma rätt till särskild föräldrapenning för alla i Sverige bosatta medborgare.

I motion 1985/86:Sf280 av Kenth Skårvik (fp) och Lars Ernestam (fp) hemställs

1. att riksdagen begär att regeringen upprättar enhetliga riktlinjer för försäkringskassornas bedömning för erhållande av vårdbidrag.

2. att riksdagen begär att regeringen i enlighet med av anhörigvårdskommittén redovisade modeller snabbt utreder frågan om införande av en fjärdedels vårdbidrag.

I motion 1985/86:Sf283 av Bengt Westerberg m. fl. (fp) hemställs

8. att riksdagen beslutar att införa möjligheten till en fjärdedels vårdbidrag.

9. att riksdagen beslutar att avskaffa begränsningen på 60 dagar för tillfällig föräldrapenning för vård av handikappade barn.

10. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om rätten för föräldrar att erhålla tillfällig föräldrapenning för vård av vuxna psykiskt utvecklingsstörda barn.

12. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförs om införande av efterlevandebidrag för familjer med handikappade barn.

I motion 1985/86:Sf285 av Ulf Adelson m. fl. (m) hemställs

1. att riksdagen beslutar att garantibeloppet inom föräldraförsäkringen per den 1 januari 1987 skall höjas från 48 till 63 kr.

I motion 1985/86:Sf286 av Kersti Johansson (c) och Karin Israelsson (c) hemställs

1. att riksdagen beslutar som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts om rätt till sociala förmåner för anhörigvårdare.

I motion 1985/86:Sf288 av Karin Israelsson (c) och Martin Olsson (c) hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen angående föräldrapenning för tillfällig vård av barn då dagbarnvårdare ej kan ta emot barn därför att hennes egna barn är sjuka.

I motion 1985/86:Sf319 av Elisabeth Fleetwood (m) och Birgitta Rydle (m) hemställs att riksdagen hos regeringen begär förslag till ersättning från den allmänna sjukförsäkringen för anhörigvård av psykiskt utvecklingsstörda i vissa fall i enlighet med vad som anförts i motionen.

I motion 1985/86:Sf325 av Gunhild Bolander (c) och Martin Olsson (c) hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att åldersgränsen slopas för rätt till föräldrapenning vid tillfällig vård av handikappade barn som bor i föräldrahemmet.

I motion 1985/86:Sf328 av Ingemar Eliasson (fp) och Kenth Skärvik (fp) hemställs

1. att riksdagen beslutar att de 16 kontaktdagarna kan tas ut vid tidpunkt som föräldrarna själva bestämmer.

2. att riksdagen hos regeringen begär en översyn av rätten till tillfällig föräldrapenning i enlighet med vad som anges i motionen.

I motion 1985/86:Sf330 av Pär Granstedt (c) hemställs att riksdagen beslutar att hos regeringen hemställa om en översyn av reglerna för ersättning från sjukkassan för vård av sjukt barn i hemmet i syfte att göra det möjligt att låta ersättning utgå även till annan vårdare än förälder.

I motion 1985/86:Sf332 av Kjell-Arne Welin (fp) (delvis) hemställs att riksdagen hos regeringen begär en utredning av de ekonomiska konsekvenserna av förlängd föräldrapenning (tre år). Motionen i övrigt behandlas i betänkandet SfU 1985/86:15.

I motion 1985/86:Sf338 av Maria Leissner (fp) hemställs att riksdagen beslutar att hos regeringen begära förslag till ändring av lagen om allmän försäkring så att tillfällig föräldrapenning även kan utgå när daghem eller liknande inte kan erbjuda den överenskomna barntillsynen.

I motion 1985/86:Sf339 av Lars Ernestam (fp) och Elver Jonsson (fp) hemställs

1. att riksdagen beslutar att vårdbidrag m. m. som upphör på grund av

handikappads frånfälle skall kunna förlängas.

SfU 1985/86:22

2. att riksdagen beslutar att en särskild trygghetsförsäkring skall kunna tecknas av föräldrar till handikappat barn.

I motion 1985/86:Sf342 av Nils Carlshanre m. fl. (m) hemställs

1. (delvis) att riksdagen beslutar att fr. o. m. den 1 januari 1987 i enlighet med motionens förslag införa nya regler i föräldraförsäkringen.

I motion 1985/86:Sf428 av Bengt Westerberg m. fl. (fp) hemställs

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av en pappamånad vid barns födelse.

3. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som anförts i motionen om en bred informationskampanj i syfte att uppmuntra pappaledighet.

Motioner väckta med anledning av proposition 1985/86:137

I motion 1985/86:424 av Ulf Adelson m. fl. (m) hemställs

4. att riksdagen avslår det till proposition 137 fogade förslaget till ändrad lydelse av 6 § i studiestödslagen (1973:349).

5. att riksdagen till Studiehjälp m. m. för budgetåret 1985/86, utöver vad som har föreslagits i proposition 1985/86:100, bil. 10, under åttonde huvudtiteln anvisar ett med 100 000 000 kr. förhöjt förslagsanslag.

I motion 1985/86:426 av Lars Werner m. fl. (vpk) hemställs

2. att riksdagen beslutar att studiebidraget skall göras basbeloppsanknutet på den nivå som regeringen i proposition 137 föreslår,

3. att riksdagen beslutar att studiebidraget i sin nya form utgår från den 1 juni 1986,

4. att riksdagen hos regeringen hemställer att erforderliga medel för reformens genomförande från den 1 juni 1986 anvisas på tilläggsbudget.

Utskottet

Föräldraförsäkringen

Under anslaget C 2. Bidrag till föräldraförsäkringen beräknas den del av kostnaderna för föräldraförsäkringen som finansieras genom statsbidrag, 15 %. Övriga kostnader täcks genom socialavgifter.

Fr. o. m. den 1 januari 1986 har omfattande förändringar i föräldraförsäkringen genomförts (prop. 1984/85:78, SfU 1984/85:12, rskr. 12). Den tidigare föräldrapenningen vid barns födelse och den särskilda föräldrapenningen har sammanförts till en förmån – föräldrapenning – som får tas ut till dess barnet fyller fyra år. Adoptivföräldrar har fått en motsvarande rätt till föräldrapenning som får tas ut inom fyra år från barnets ankomst till familjen, dock längst till dess barnet fyller tio år. Föräldrapenning för tillfällig vård av barn kallas numera tillfällig föräldrapenning. Den tillfälliga föräldrapenningen har utökats med två kontaktdagar per barn och år för barn mellan fyra och tolv år. Kontaktdagarna är avsedda för föräldrautbildning, besök i skola, förskola

eller fritidsverksamhet. Vidare har en rätt till tillfällig föräldrapenning införts för vård av barn mellan tolv och sexton år när barnet vid sjukdom har ett särskilt behov av vård och tillsyn.

Föräldrapenning

Föräldrapenning utges under 360 dagar i anslutning till barns födelse eller adoptivbarns ankomst till familjen. Under 270 av dessa dagar utges föräldrapenning med belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenning, dvs. 90 % av den sjukpenninggrundande inkomsten per dag, dock lägst med en garantinivå som är 48 kr. Under resterande 90 dagar utges ersättning med garantibeloppet 48 kr. per dag. Ersättningen utges till den av föräldrarna som stannar hemma och vårdar barnet. Om båda föräldrarna är vårdnadshavare har vardera föräldern alltid rätt till 90 egna dagar med föräldrapenning. Denna rätt kan dock överlätas på den andra föräldern. Förälder som är ensam vårdnadshavare har rätt till samtliga 360 dagar med föräldrapenning. Ersättningsdagarna får tas ut längst till dess barnet fyller fyra år. Utöver dessa dagar har fader rätt till sammanlagt tio dagars föräldrapenning i samband med barns födelse.

För gravida kvinnor som har fysiskt påfrestande arbetsuppgifter finns en lagfäst rätt till omplacering på arbetsplatsen till ett mindre ansträngande arbete med bibehållen lön. Om en omplacering inte är möjlig har kvinnan rätt att vara ledig och uppbära havandeskapspenning. Detsamma gäller om det föreligger risker för barnets hälsa i arbetsmiljön. Havandeskapspenning utges tidigast fr. o. m. den sextionde dagen före den beräknade förlossningen och längst t. o. m. den elfte dagen före denna tidpunkt, således under högst 50 dagar. Havandeskapspenning utges med samma belopp som sjukpenningen.

Föräldrapenningen kompletteras med en rätt för föräldrar till ledighet från anställningen under den tid då föräldrapenning utges. Dessutom finns en fristående rätt för föräldrar att vara helt lediga så länge de vårdar barn som är yngre än ett och ett halvt år. De har också möjlighet att förkorta arbetstiden till tre fjärdedelar av normal arbetstid fram till dess barnet fyller åtta år eller avslutar sitt första skolår.

Förslag om en sänkt kompensationsnivå inom sjukpenningförsäkringen och föräldraförsäkringen läggs i besparingssyfte fram i motion Sf342 av Nils Carlshamre m. fl. (yrkande 1). Yrkandet i den del det avser kompensationsnivån inom sjukpenningförsäkringen har nyligen avslagits av riksdagen på förslag av utskottet i betänkandet SfU 1985/86:16. Såvitt avser kompensationsnivån inom föräldraförsäkringen har motionärerna yrkat att denna skall sänkas till 80 % av den sjukpenninggrundande inkomsten.

Utskottet har senast behandlat ett likartat motionskrav i sitt av riksdagen godkända betänkande SfU 1984/85:20 och därvid uttalat att en sänkning av kompensationsnivån inom föräldraförsäkringen till 80 % innebär ett alltför kännbart ingrepp i försäkringsskyddet vid föräldraledighet. Utskottet vidhåller denna uppfattning och avstyrker således bifall till motion Sf342 yrkande 1 i motsvarande del.

I motion Sf332 begär Kjell-Arne Welin bl. a. att de ekonomiska conse-

kvanserna av en föräldrapenning som utges under barnets tre första levnadsår utreds. En förlängd föräldraledighet skulle enligt motionären kunna bidra till att skapa arbetstillfällen och på så sätt minska behovet av arbetsmarknadspolitiska åtgärder samt minska samhällets kostnader för barnomsorg, socialbidrag, kontant arbetsmarknadsstöd etc.

Lars Werner m. fl. begär i motion Sf258 yrkande 1 att föräldrapenning med belopp motsvarande sjukpenningen skall utges under 18 månader fr. o. m. den 1 juli 1987. Motionärerna hänvisar till regeringens proposition 1984/85:209 om förskola för alla barn. I propositionen, som antagits av riksdagen, anges att alla barn skall ges rätt till plats i förskola från ett och ett halvt års ålder. Detta förutsätter enligt motionärerna att föräldrarna själva ansvarar för barnomsorgen upp till denna ålder. För att inte ett glapp på sex månader mellan rätten till föräldraförsäkring och rätten till barnomsorg skall uppstå bör föräldraförsäkringen omfatta 18 månader. I yrkande 2 föreslår motionärerna att 4 av föräldrapenningens 18 månader skall vara kvoterade, dvs. att de måste utnyttjas av den förälder som ej utnyttjat huvuddelen av tiden. Kvoteringen syftar till att åstadkomma en attitydförändring hos männen för att dessa skall inse fördelarna med ett samhälle där män och kvinnor gemensamt tar ansvar för barnen.

Utskottet anser det i nuvarande samhällsekonomiska läge inte möjligt att förorda en förbättring av föräldraförsäkringen på sätt motionärerna önskar. Vad avser frågan om en kvotering mellan föräldrarna av rätten till föräldrapenning har denna övervägts av föräldraförsäkringsutredningen. I betänkandet SOU 1982:36 Enklare föräldraförsäkring avvisar utredningen en kvotering, eftersom en sådan skulle medföra en krångligare administration och svårigheter ur informationssynpunkt. Vidare skulle en kvotering begränsa föräldrarnas möjligheter att själva fördela föräldraledigheten på det med tanke på deras situation mest ändamålsenliga sättet. En positiv utveckling när det gäller fädernas uttag av föräldrapenning borde enligt utredningen kunna uppnås genom riktade informationsinsatser inom olika samhällsområden. Utskottet framhöll i sitt med anledning av proposition 1984/85:78 avgivna och av riksdagen godkända betänkande SfU 1984/85:12 att utskottet var medvetet om de fördelar ur jämställdhetssynpunkt som en kvotering skulle kunna medföra. Mot bakgrund av vad föräldraförsäkringsutredningen anfört ansåg sig utskottet dock inte kunna tillstyrka en kvotering av föräldrapenningen. I den nämnda propositionen föreslogs att en möjlighet till frivillig överlåtelse mellan föräldrarna av rätten till föräldrapenning borde finnas kvar. Utskottet anslöt sig till denna uppfattning och avstyrkte bifall till ett motionsyrkande om kvotering. Utskottet vidhåller denna uppfattning och avstyrker bifall till motionerna Sf332 i motsvarande del och Sf258 yrkandena 1 och 2.

En översyn av föräldraförsäkringen i syfte att ge rätt till förlängd föräldrapenning med tid motsvarande den tid ett prematurt barn vistas på sjukhus i anslutning till födseln begärs av Viola Furubjelke m. fl. i motion Sf270. Barn som föds för tidigt är, anför motionärerna, ofta i större behov av närhet, vård och omsorg än barn som föds efter en fullgången graviditet.

Motioner med likartat syfte har tidigare behandlats av utskottet. I betänkandet SfU 1984/85:12 hänvisade utskottet till att i proposition 1984/85:78 uttalats att föräldrapenning för tillfällig vård av barn bör kunna

utges för barn som föds för tidigt under den tid barnet i direkt anslutning till födseln vårdas på sjukhus. Skulle i ett sådant fall modern före den för tidiga nedkomsten ha påbörjat en föräldraledighet bör hon dessutom anses ha behövt avstå från förvärvsarbete även om hon avbryter ledigheten för att övergå till en ledighet med föräldrapenning för tillfällig vård av barn. Utskottet ansåg att genom de nämnda tillämpningsföreskrifterna blev syftet med motionen i huvudsak tillgodosett. Utskottet framhöll vidare att eftersom den tillfälliga föräldrapenningen kan utgå under 60 dagar per barn och år och kan tas ut som hel, halv eller fjärdedels föräldrapenning borde denna ersättningsform i det övervägande antalet fall av för tidig födsel kunna täcka en förälders behov av skydd mot inkomstbortfall när föräldern vårdar och besöker barn på sjukhus.

Utskottet vidhåller sin tidigare uppfattning och avstyrker bifall till motion Sf270.

Faders rätt till särskild ersättning i samband med barns födelse tas upp i två motioner. Lennart Brunander begär i motion Sf247 förslag om rätt till föräldrapenning för fader under tre veckor vid barns födelse i de fall barn finns i familjen tidigare. En sådan utvidgad ersättning skulle enligt motionen dels göra det möjligt för fadern att ge den nyblivna modern hjälp och stöd, dels ge underlag för god kontakt mellan fadern och det nyfödda barnet. När andra barn finns i familjen har nämligen fadern ofta förbrukat större delen av den särskilda ersättningen när det nyfödda barnet kommer hem från BB. I motion Sf428 yrkande 2 av Bengt Westerberg m. fl. begärs ett tillkännagivande angående vikten av rätt till en "pappamånad" vid barns födelse. Härigenom skulle fadern få en god möjlighet att vara med och dela ansvaret för barnet redan från början och stimuleras till ytterligare föräldraledighet längre fram. I yrkande 3 föreslår motionärerna att regeringen tar initiativ till en bred informationskampanj med syfte att uppmuntra och underlätta för fler män att ta föräldraledighet.

Utskottet delar motionärernas uppfattning angående betydelsen av att även fäderna tar aktiv del i vården av sina barn. Bestämmelserna för föräldrapenning ger dem emellertid redan nu möjlighet att skapa en god kontakt med sina nyfödda barn. En utvidgning av det antal dagar fäderna skall ha rätt till särskild ersättning i samband med ett barns födelse är dessutom förenat med sådana kostnader att utskottet i det rådande statsfinansiella läget inte kan tillstyrka motionskrav med detta innehåll.

Utskottet vill i anslutning till yrkande 3 i motion Sf428 erinra om att riksförsäkringsverket för närvarande genomför en informationskampanj under mottot "Kompis i dag – kompis i morgon" i syfte att stimulera fäder att använda föräldraförsäkringen i större utsträckning än vad som hittills varit fallet. En utvärdering av kampanjen skall göras kommande budgetår. Motionen i denna del är sålunda redan tillgodosedd.

Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionerna Sf247 och Sf428 yrkandena 2 och 3.

Tillfällig föräldrapenning utges till förälder som behöver avstå från förvärvsarbete för att vårda barn under tolv år till följd av sjukdom eller smitta hos barnet eller barnets ordinarie vårdare. Om båda föräldrarna följer med ett barn som lider av allvarlig sjukdom till läkare eller om de som ett led i behandlingen av barnet behöver delta vid ett läkarbesök eller i en av läkare ordinerad behandling kan de samtidigt uppbära tillfällig föräldrapenning. Tillfällig föräldrapenning kan också utges vid besök i samhällets förebyggande barnhälsovård. Vidare kan sådan föräldrapenning utges till en förälder om den andre föräldern följer med annat barn i familjen till läkare. Under de nämnda förutsättningarna kan tillfällig föräldrapenning också utges för barn mellan tolv och sexton år i de fall barnet på grund av sjukdom, psykisk utvecklingsstörning eller annat handikapp är i behov av särskild tillsyn och vård och tillsynsbehövet inte grundat rätt till vårdbidrag.

Tillfällig föräldrapenning kan utges under högst 60 dagar per barn och år.

Tillfällig föräldrapenning utges också till förälder till barn mellan fyra och tolv år när föräldern avstår från förvärvsarbete i samband med föräldrautbildning, besök i barnets skola eller besök i förskola eller fritidsverksamhet inom samhällets barnomsorg i vilket barnet deltar. För sådana s. k. kontaktdagar utges ersättning under två dagar per barn och år.

Tre motioner berör rätten till tillfällig föräldrapenning i de fall en förälder måste avstå från förvärvsarbete därför att dagbarnvårdarens egna barn är sjuka. Alf Svensson begär i motion Sf228 yrkande 1 bl. a. ett förslag som möjliggör rätt till ersättning i sådana situationer. I motion Sf288 begär Karin Israelsson och Martin Olsson ett tillkännagivande om att tillfällig föräldrapenning bör utges då dagbarnvårdarens egna barn blir sjuka. Ingemar Eliasson och Kenth Skårvik begär i motion Sf328 yrkande 2 en översyn av gällande bestämmelser i syfte att ersättning skall kunna utges i nu aktuell situation. Ett närliggande problem tas upp i motion Sf338 av Maria Leissner. Motionären begär en översyn av lagstiftningen så att tillfällig föräldrapenning även skall kunna utges när daghem eller liknande inte kan erbjuda den överenskomna barntillsynen.

Frågan om rätt till tillfällig föräldrapenning när förälder måste avstå från förvärvsarbete därför att dagbarnvårdarens barn är sjukt behandlades senast av utskottet i betänkandet SfU 1984/85:21. Utskottet hänvisade därvid till att föräldraförsäkringsutredningen hävdade att en utvidgning av bestämmelserna på grund av sjukdom eller smitta hos den ordinarie vårdarens barn skulle medföra en betydande utvidgning av försäkringen. Utredningen var för sin del framför allt av kostnadsskäl inte beredd att föreslå en sådan utvidgning. Regeringens proposition 1984/85:78 om bl. a. förbättringar i föräldraförsäkringen innehöll inte heller något förslag i frågan. Utskottet avstyrkte mot denna bakgrund motioner med krav på ersättning vid sjukdom hos den ordinarie vårdarens barn, och utskottet vidhåller denna uppfattning. Av samma skäl avstyrker utskottet en utvidgning av rätten till tillfällig föräldrapenning i de situationer som avses i motion Sf338. Utskottet anser att det framför allt bör ankomma på den som förmedlat barnomsorgen, dvs. i allmänhet kommunen, att tillse att ersättare finns tillgänglig för att sköta

vården av barnet i de situationer som avses i motionerna. Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionerna Sf228 yrkande 1 i motsvarande del, Sf288, Sf328 yrkande 2 och Sf338.

I motion Sf218 begär Mona Sahlin en översyn av reglerna för tillfällig vård av sjukt barn i syfte att göra det möjligt för ensamstående föräldrar att anlita någon annan person som står det sjuka barnet nära för att vårda barnet. Pär Granstedt har i motion Sf330 likaså begärt en översyn av reglerna för att göra det möjligt att utge tillfällig föräldrapenning även till annan vårdare än förälder.

Enligt förslag i proposition 1984/85:78 utvidgades den personkrets som har rätt till tillfällig föräldrapenning till att bl. a. avse även den som sammanbor med förälder. Vid behandlingen av detta förslag avstyrkte utskottet i betänkandet SfU 1984/85:12 motionsyrkanden om att även andra närstående personer skulle ha rätt till tillfällig föräldrapenning med hänvisning till att detta skulle komplicera administrationen av försäkringen, något som stod i strid med intentionerna bakom propositionen. Utskottet vidhåller denna uppfattning och avstyrker således bifall till motionerna Sf218 och Sf330.

Tre motioner tar upp frågan om att slopa begränsningen till 60 dagar per barn och år för tillfällig föräldrapenning. Stig Alemyr m. fl. begär i motion Sf202 ett tillkännagivande angående behovet av ersättning utöver 60 dagar för sjuka barn i de fall vårdbehovet är omfattande men inte berättigar till vårdbidrag. Den grupp barn som berörs av förslaget är enligt motionärerna mycket liten. Liknande synpunkter framförs av Lars Werner m. fl. i motion Sf258 yrkande 3 och av Bengt Westerberg m. fl. i motion Sf283 yrkande 9.

Utskottet har senast i betänkandet SfU 1984/85:21 avstyrkt motionsyrkanden med samma innebörd. Utskottet hänvisade därvid till föräldraförsäkringsutredningens uttalanden om att den tillfälliga föräldrapenningens syfte är att täcka den enskildes behov av ersättning i mera akut uppkomna vårdssituationer. Utredningen fann det mot denna bakgrund inte lämpligt att frågan om det ekonomiska stödet till föräldrar med långvarigt eller ofta sjuka barn löstes inom föräldraförsäkringens ram. Utskottet erinrade också om att departementschefen i proposition 1984/85:78 ansett att erfarenheterna av ersättningsreglerna för tillfällig vård av barn inte gav anledning till att förändra antalet ersättningsdagar inom försäkringen. Utskottet finner inte anledning till någon ändrad bedömning och avstyrker således bifall till motionerna Sf202, Sf258 yrkande 3 och Sf283 yrkande 9.

Marianne Karlsson begär i motion Sf219 att båda föräldrarna skall ha rätt att samtidigt uppbära tillfällig föräldrapenning i de fall de avstår från förvärsarbete därför att de har ett handikappat barn som är sjukt och vårdas på sjukhus. På samma sätt bör båda föräldrarna ha rätt att få ersättning om barnet skall på återbesök till sjukhuset.

Såsom redovisats ovan får tillfällig föräldrapenning utges till båda föräldrarna samtidigt om de följer med barn som lider av allvarlig sjukdom till läkare. Samma sak gäller om båda föräldrarna som ett led i behandlingen behöver delta i ett läkarbesök eller vid läkarordinerad behandling (4 kap. 16 § AFL). De krav som framförs i motion Sf219 tillgodoses således av gällande bestämmelser på området, och motionen kan därför lämnas utan avseende.

I motion Sf228 begär Alf Svensson i yrkande 1 bl. a. förslag till höjd åldersgräns till 16 år för tillfällig föräldrapenning om föräldrarna måste ta ledigt för att följa barn till läkare, om barnet läggs in på sjukhus eller har svår sjukdom hemma.

Även detta motionsyrkande tillgodoses enligt vad ovan redovisats av gällande bestämmelser i AFL (4 kap. 11 §) och kan lämnas utan avseende.

I två motioner begärs att tillfällig föräldrapenning skall kunna utges även för vård av vuxna handikappade barn. Motionärerna i motion Sf283 (yrkande 10) av Bengt Westerberg m. fl. hävdar att föräldrar till psykiskt utvecklingsstörda barn som är över 16 år måste ta ledigt från arbetet om barnen blir sjuka. Nuvarande bestämmelser medger inte rätt till ersättning från försäkringen i sådana situationer. Regeringen bör därför överväga hur en rätt till tillfällig föräldrapenning för dessa föräldrar skall utformas. Gunhild Bolander och Martin Olsson begär i motion Sf325 ett tillkännagivande om att åldersgränsen bör slopas för rätt till föräldrapenning vid tillfällig vård av handikappade barn som bor kvar i föräldrahemmet. Motionen avser särskilt vård av psykiskt utvecklingsstörda.

Åldersgränsen för rätt till tillfällig föräldrapenning har som inledningsvis nämnts nyligen höjts från 12 till 16 år när det gäller barn som på grund av sjukdom, psykisk utvecklingsstörning eller annat handikapp är i behov av särskild tillsyn eller vård. Ersättningen från den allmänna försäkringen till handikappade personer som är 16 år eller äldre utges i form av handikappersättning och förtidspension. Utskottet, som anser att vårdbehovet för vuxna personer inte bör lösas inom föräldraförsäkringens ram, avstyrker bifall till motionerna Sf283 yrkande 10 och Sf325.

Lars Werner m. fl. begär i motion Sf258 yrkande 5 att de institutionsbesök som förälder gör på grund av barnets sjukdom, psykiska utvecklingsstörning eller annat handikapp skall jämföras med besök i samhällets förebyggande barnhälsovård vid bedömning av rätt till tillfällig föräldrapenning.

Denna fråga har behandlats av utskottet vid flera tillfällen, senast i betänkandet SfU 1984/85:21. Utskottet förutsatte då att regeringen hade sin uppmärksamhet riktad på problemet och vid behov vidtog erforderliga åtgärder för att ge alla föräldrar möjlighet att delta i verksamheter i samhällets regi som innesluter en förebyggande hälsovård för barnet. Statens handikappråd har härefter i en rapport Ds S 1985:6 Kartläggning av det ekonomiska stödet till handikappade gjort en genomgång av vilka variationer i villkor och storlek som finns beträffande olika stödformer till handikappade, och rapporten bereds för närvarande inom regeringskansliet. Utskottet förutsätter med hänsyn härtill att den nu aktuella frågan uppmärksammas i beredningsarbetet och anser att någon åtgärd med anledning av motion Sf258 yrkande 5 inte är påkallad.

I motion Sf236 av Birthe Sörestedt och Margit Sandéhn begärs att rätten till tillfällig föräldrapenning skall utvidgas till att även omfatta situationer då vårdbehov uppkommer till följd av att barnets förälder fullgör repetitionsövning enligt värnpliktslagen.

Utskottet har tidigare i sitt av riksdagen godkända betänkande SfU 1983/84:19 avstyrkt motionsyrkanden med samma syfte som den nu aktuella, med hänvisning till att frågan om ekonomisk ersättning vid fullgörande av

militärtjänst borde lösas inom ramen för familjebidragsbestämmelserna och inte inom föräldraförsäkringen. Utskottet vidhåller denna uppfattning och avstyrker bifall till motion Sf236.

I motion Sf328 yrkande 1 av Ingemar Eliasson och Kenth Skärvik begärs att uttaget av kontaktdagar i föräldraförsäkringen inte skall begränsas till två dagar per barn och år utan att de totalt 16 kontaktdagarna skall kunna tas ut vid tidpunkt som föräldrarna själva bestämmer. Genom detta skapas enligt motionärerna större valfrihet för barnfamiljerna och möjlighet att få en längre tids ledighet. Lars Werner m. fl. begär i motion Sf258 (yrkande 4) ett beslut om en utökning av antalet kontaktdagar till fem dagar per barn och år för föräldrar till barn med sjukdom, psykisk utvecklingsstörning eller annat handikapp. Motionärerna anser att för barn med särskilda behov i form av exempelvis handikapp är två kontaktdagar per år otillräckligt.

Utskottet avvisade, framför allt av kostnadsskäl, vid behandlingen av förslaget i proposition 1984/85:78 om införande av kontaktdagar, motionsförslag om införande av ett större antal kontaktdagar än vad regeringen föreslagit. Likaså avvisades motionsförslag om ett valfritt uttag av dagarna (se SfU 1984/85:12). Utskottet, som vidhåller denna inställning, anser att en jämn fördelning av kontaktdagarna ökar möjligheterna för föräldrar, förskola och skola att upprätthålla en god kontakt under en viktig period av barnets uppväxttid. Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionerna Sf328 yrkande 1 och Sf258 yrkande 4.

Garantinivån inom föräldraförsäkringen

Regeringen föreslår i proposition 1985/86:137 att garantinivån inom föräldraförsäkringen höjs från nuvarande 48 kr. per dag till 60 kr. per dag fr. o. m. den 1 januari 1987. Föredragande statsrådet anför i propositionen att den föreslagna höjningen ökar förvärvsarbetande föräldrars möjlighet att utnyttja garantimånaderna samtidigt som stödet förbättras för de föräldrar som inte har någon förvärvsinkomst eller vars inkomst är låg. Förslaget i propositionen beräknas öka försäkringens utgifter med 105 milj. kr. per år vid full effekt.

I motion Sf285 yrkande 1 av Ulf Adelson m. fl., som väckts under den allmänna motionstiden i år, begärs att garantibeloppet inom föräldraförsäkringen höjs från 48 kr. per dag till 63 kr. per dag fr. o. m. den 1 januari 1987. Garantibeloppet har enligt motionärerna kraftigt urholkats och den höjning som föreslås i motionen avser att återställa garantibeloppets värde.

Enligt utskottets mening är en höjning av garantinivån motiverad. Med hänsyn till de prioriteringar som måste göras av statsfinansiella skäl biträder utskottet regeringens förslag om en höjning av garantinivån till 60 kr. per dag och avstyrker bifall till motion Sf285 yrkande 1.

Övriga frågor angående föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning

En förälders sjukpenninggrundande inkomst (SGI) skall inte sänkas under tid då föräldern är ledig för vård av barn under ett år. Enligt de nya

bestämmelser som trädde i kraft den 1 januari 1986 skall föräldrapenning till dess barnet fyller två år beräknas på den SGI föräldern hade vid barnets födelse om denna är högre än föräldrarnas gällande SGI. Är en kvinna därefter gravid med beräknad förlossning inom sex månader eller föds barnet inom denna tid skall hennes föräldrapenning även fortsättningsvis beräknas på samma sätt.

Karin Israelsson framhåller i motion Sf230 att för föräldrar till svårt handikappade barn finns såväl psykologiska som praktiska hinder att planera för ett nytt barn inom en så kort tidrymd som två år. Motionärerna begär därför att rätten att få föräldrapenning beräknad på grundval av tidigare SGI skall kunna utsträckas med ett år i de fall det tidigare barnet är svårt handikappat och vårdbidrag utgår. Genom att den grupp som på så sätt skulle få rätt till förlängd SGI är klart avgränsad skulle förslaget inte medföra någon mer betydande kostnad för försäkringen.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionen från socialstyrelsen och riksförsäkringsverket. Socialstyrelsen har därvid uttalat sig för en förlängning av rätten att få beräkna föräldrapenning på grundval av tidigare SGI till fyra år i de fall motionen avser. Riksförsäkringsverket har för sin del framhållit att specialregler av den typ som föreslås i motionen skulle förstärka skillnaderna mellan dem som beviljas vårdbidrag och övriga föräldrar. Verket anser också att sådana specialregler skulle komplicera regelsystemet och administrationen.

Utskottet har förståelse för de synpunkter som framförs i motionen. Tiden som en förälder får sin föräldrapenning beräknad på tidigare SGI har emellertid nyligen förlängts. Utskottet anser att effekterna av de nya bestämmelserna bör avvaktas innan eventuella förändringar aktualiseras. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet bifall till motion Sf230.

Enligt artikel 7 i den nordiska konventionen om social trygghet skall den som är anställd för arbete i annat nordiskt land än det där han är bosatt med avseende på detta arbete omfattas av lagstiftningen i sysselsättningslandet i fråga om rätt till förmåner som är beroende av arbete eller inkomst av sådant arbete. Dessa regler gäller bl. a. föräldrapenningen.

Siw Persson och Kjell-Arne Welin begär i motion Sf279 att varje person som är bosatt i Sverige skall omfattas av det svenska socialförsäkringssystemet. Motionärerna anför särskilt att bestämmelserna om föräldrapenning missgynnar föräldrar som båda är vårdnadshavare men där den ena föräldern arbetar i ett annat nordiskt land och således omfattas av socialförsäkringen i det andra landet. Föräldrarna går då miste om 90 föräldrapenningdagar eftersom båda är vårdnadshavare men den förälder som arbetar utomlands inte är föräldraförsäkrad enligt svensk lagstiftning och därför inte kan överlåta föräldrapenningdagar på den andra föräldern.

Utskottet är medvetet om att komplikationer kan uppstå i sådana fall som beskrivs i motionen. Utskottet anser emellertid att frågor som rör den nordiska konventionen om social trygghet inte kan lösas ensidigt av Sverige, utan sådana frågor bör tas upp till diskussion i Nordiska rådet. Utskottet har erfarenhet att riksförsäkringsverket har sin uppmärksamhet riktad på problemet och anser att någon åtgärd från riksdagens sida inte är påkallad.

Vårdbidrag utges till föräldrar för vård av barn under 16 år som på grund av sjukdom, psykisk utvecklingsstörning eller annat handikapp under minst sex månader är i behov av särskild tillsyn och vård. Vid bedömningen av rätten till vårdbidrag beaktas förutom vårdbehovet även merkostnader på grund av barnets sjukdom och handikapp. Vårdbidrag kan utges med belopp motsvarande hel eller halv förtidspension jämte pensionstillskott (för närvarande 44 736 resp. 22 368 kr. per år). Vårdbidraget är skattepliktig och ATP-grundande inkomst. En del av vårdbidraget – 17, 34, 50 eller 65 % av basbeloppet – kan dock räknas som en icke skattepliktigt merkostnadsdel.

Tre motioner tar upp frågan om införande av ytterligare nivåer för utbetalning av vårdbidrag. Gullan Lindblad m. fl. begär i motion Sf205 förslag till tre eller flera graderingar av vårdbidraget i syfte att åstadkomma större rättvisa. En finmaskigare gradering skulle ge större möjligheter till vårdbidrag för bl. a. barn med diabetes, allergier, stomier och neurologiska handikapp. I motion Sf280 yrkande 2 av Kenth Skårvik och Lars Ernestam begärs en utredning av frågan om införande av en fjärdedels vårdbidrag enligt det förslag som framlagts av anhörgivårdskommittén i delbetänkandet (Ds S 1981:15) Vårdbidrag för handikappade barn under 16 år. Bengt Westerberg m. fl. hävdar i motion Sf283 (yrkande 8) att nuvarande bestämmelser utestänger en stor grupp familjer med framför allt diabetes och allergier från ersättning. Motionärerna begär därför att riksdagen skall besluta att införa en möjlighet till en fjärdedels vårdbidrag.

Vårdbidragets konstruktion har som framgår ovan varit föremål för utredning inom anhörgivårdskommittén. Utredningen lade i det ovannämnda betänkandet fram förslag om ett flertal förbättringar av vårdbidraget, bl. a. att en särskild merkostnadsdel skulle beräknas. Nya bestämmelser om vårdbidrag har på grundval av anhörgivårdskommitténs förslag införts fr. o. m. den 1 januari 1983 (prop. 1981/82:216, SfU 18 rskr. 446). Kommittén lade även fram vissa förslag om vårdbidragets utveckling på sikt, däribland en komplettering av vårdbidraget med en ny lägre nivå om en fjärdedels vårdbidrag. Härigenom skulle man enligt kommittén nå ca 4 000 nya bidragsmottagare, främst föräldrar till barn med diabetes eller med allergiska besvär. De direkta kostnaderna för att införa en ny nivå beräknades till ca 32 milj. kr. per år. Kommittén konstaterade för sin del att det kortsiktigt inte fanns ekonomiska förutsättningar att införa en ny nivå, en uppfattning som delades av dåvarande socialministern i proposition 1981/82:216.

Utskottet har vid flera tidigare tillfällen behandlat frågan om införande av en fjärdedels vårdbidrag, senast i sitt av riksdagen godkända betänkande SfU 1984/85:18. Utskottet uttalade därvid att frågan om införande av flera nivåer för vårdbidraget borde övervägas inom regeringskansliets familjeekonomiska beredningsgrupp med beaktande av de samlade ekonomiska resurser som kunde finnas tillgängliga för att förbättra stödet till barnfamiljerna. Några omprioriteringar inom vårdbidragssystemet i syfte att skapa utrymme för ytterligare en bidragsnivå ansåg sig utskottet inte kunna förorda. Arbetet inom den familjeekonomiska beredningsgruppen har enligt vad utskottet erfarit avslutats.

Inom riks försäkringsverket slutförs för närvarande en utvärdering av tillämpningen av de nya regler som införts fr. o. m. år 1983 angående rätten till vårdbidrag. Utskottet anser, mot bakgrund av vad som anförts i motionerna, att det på grundval av resultatet av riks försäkringsverkets utvärdering finns skäl att utreda huruvida de nuvarande nivåerna inom vårdbidraget ger ett tillräckligt stöd till föräldrar med handikappade barn. Det anförda bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna med anledning av motionerna Sf205, Sf280 yrkande 2 och Sf283 yrkande 8.

Bedömningen av rätten till vårdbidrag kritiseras i två motioner. Ann-Cathrine Haglund m. fl. begär i motion Sf216 förslag om regler för utgivande av vårdbidrag som ger större rättvisa åt diabetiker. Kenth Skårvik och Lars Ernestam hävdar i motion Sf280 yrkande 1 att tillämpningen av bestämmelserna om vårdbidrag varierar mycket i olika delar av landet. Motionärerna begär därför att regeringen upprättat enhetliga riktlinjer för försäkringskassornas bedömningar av rätten till vårdbidrag.

Som nämnts pågår inom riks försäkringsverket en utvärdering av försäkringskassornas tillämpning av bestämmelserna om vårdbidrag. Utvärderingen syftar till att åstadkomma en så enhetlig tillämpning av bestämmelserna som möjligt. Utskottet förutsätter att verket i detta sammanhang gör en bedömning av om ytterligare åtgärder behöver vidtas för att åstadkomma en enhetlig tillämpning av bestämmelserna om vårdbidrag. Med det anförda får motionerna Sf216 och Sf280 yrkande 1 anses besvarade.

Arne Kjörnsberg begär i motion Sf277 ett tillkännagivande om att vårdbidrag för handikappade barn bör utges även om barnet vistas i familjehem.

Enligt bestämmelserna om vårdbidrag kan – om föräldern tillfälligt är förhindrad att vårda barnet – vårdbidrag fortsätta att utgå under sådant avbrott som varar högst sex månader. För barn som placeras i familjehem utges kommunalt stöd för vården av barnet. Sker placeringen av barnet i familjehem av behandlingsskäl är placeringen kostnadsfri för föräldrarna. Vid placering av annat skäl kan en avgift tas ut av föräldrarna. Utskottet finner mot denna bakgrund inte skäl att föreslå någon ändring i bestämmelserna angående vårdbidrag i det avscende som föreslås i motionen. Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motion Sf277.

Två motioner tar upp frågan om stöd till efterlevande föräldrar när ett barn avlider. I motion Sf283 yrkande 12 av Bengt Westerberg m. fl. begärs ett tillkännagivande angående behovet av efterlevandebidrag till familjer med handikappade barn. En sådan möjlighet bör skapas för att föräldrarna skall kunna anpassa sig ekonomiskt till den nya situation som inträffar om barnet avlider. Lars Ernestam och Elver Jonsson anser i motion Sf339 på likartade skäl att vårdbidrag som upphör på grund av att ett handikappat barn avlider skall kunna förlängas och begär ett beslut av riksdagen härom. Motionärerna begär också att en statlig trygghetsförsäkring skall kunna tecknas av föräldrar till handikappade barn.

Utskottet har behandlat motionsyrkanden med denna innebörd vid flera tidigare riksmöten (se senast SfU 1984/85:18). I det sistnämnda betänkandet anförde utskottet att rätt till vårdbidrag för vård av sjukt eller handikappat barn föreligger generellt i de fall bidragen är motiverade utifrån barnets

behov av vård och de extra kostnader som sjukdomen eller handikappet föranleder. Även om utskottet inte ville bestrida att det i enstaka fall kan uppstå ekonomiska svårigheter på grund av bortfall av bidrag i samband med att ett handikappat barn avlider, motiverade detta enligt utskottets uppfattning varken en generell utvidgning av rätten till vårdbidrag även för tid efter det barnet avlidit eller att en ny statlig försäkringsform infördes. Enligt utskottet fick problemen i stället lösas genom arbetsmarknadspolitiska åtgärder och, om föräldern saknade medel till sin och sin familjs försörjning, inom ramen för socialtjänstlagen.

Enligt utskottets mening bör riksdagen vidhålla sin tidigare uppfattning, och utskottet avstyrker bifall till motionerna Sf283 yrkande 12 och Sf339.

Ersättning för anhörigvård

Förmåner inom den allmänna försäkringen som ersätter direkt inkomstbortfall vid vård m. m. av anhörig kan för närvarande endast utges när det gäller vård av barn, såsom föräldrapenning och vårdbidrag. Vissa former av ersättning till anhörigvårdare har dock utvecklats av kommuner och lands- tingen inom ramen för hemsjukvården och den sociala hemtjänsten.

Utskottet tar i detta sammanhang upp fyra motionsyrkanden som syftar till att ersättning från den allmänna försäkringen skall kunna utges för vård av sjuk anhörig.

I motion Sf221 av Margareta Andrén m. fl. begärs förslag om att ATP-grundande ersättning med sjukpenningbelopp skall utges från den allmänna försäkringen för vård av anhörig eller annan närstående. De nya reglerna bör införas successivt med prioritet för vård i livets slutskede. Motionärerna anser att en ersättning för vård av anhörig skulle kunna leda till samhällsekonomiska besparingar. Bo Nilsson och Ingvar Björk begär i motion Sf238 av likartade skäl ett tillkännagivande angående behovet av ersättning för vård av svårt sjuka familjemedlemmar i hemmet under kortare perioder. Kersti Johansson och Karin Israelsson erinrar i motion Sf286 om att anhörigvårdskommittén i betänkandet SOU 1983:64 Ledighet för anhörigvård lagt fram förslag om rätt till ledighet för vård av anhörig. Motionärerna anser att en sådan rätt för att få avsedd effekt måste kombineras med rätt till ekonomisk ersättning. Ersättningen bör därvid grundas på principen att den skall utgöra kompensation för utfört arbete och göras lika stor för alla. Motionärerna begär ett tillkännagivande härom. Elisabeth Fleetwood och Birgitta Rydle begär i motion Sf319 förslag till ersättning från den allmänna sjukförsäkringen i situationer då närvaro av anhörig påfordras i samband med sjukhusvård för psykiskt utvecklingsstörda.

Utskottet har vid flera tidigare tillfällen behandlat motionsyrkanden om rätt till ersättning vid anhörigvård. Senast skedde detta i betänkandet SfU 1984/85:21. Utskottet hänvisade därvid till att anhörigvårdskommittén av samhällsekonomiska skäl inte ansett att det fanns förutsättningar att föreslå någon rätt till ersättning från försäkringen. Utskottet ansåg att beredningen av anhörigvårdskommitténs betänkande i regeringskansliet borde avvaktas och avstyrkte därför bifall till motionsyrkandena i fråga.

Utskottet vidhåller sitt tidigare ställningstagande och avstyrker bifall till motionerna Sf221, Sf238, Sf286 och Sf319.

Samhällets stöd till studerande som fyllt 16 men ej 20 år i gymnasial utbildning utgår i form av studiehjälp enligt 3 kap. studiestödslagen (1973:349) under tid som eleven bedriver studier, dvs. i allmänhet under nio månader per år. Studiehjälpen utgår i form av studiebidrag till alla elever med 400 kr. per månad. Studiebidraget är beloppsmässigt samordnat med barnbidraget. Vidare kan inom studiehjälpen utgå olika tillägg. Sålunda kan efter behovsprövning ett extra tillägg på 200, 400 eller 600 kr. per månad utges.

I proposition 1985/86:137 föreslår regeringen att såväl det allmänna barnbidraget som studiebidraget inom studiehjälpen höjs till 485 kr. per månad fr. o. m. den 1 januari 1987. Förslaget i den del det avser det allmänna barnbidraget behandlas av socialutskottet i betänkandet SoU 1985/86:28. Vidare föreslås i propositionen att studiebidraget och det extra tillägget skall utges under hela det kalenderhalvår under vilket den studerande bedriver studier som berättigar till studiehjälp. Regeringen eller den myndighet regeringen utser föreslås få ett bemyndigande att utfärda de närmare föreskrifter som kan bli nödvändiga. Departementschefen beräknar kostnaden för de föreslagna förändringarna i studiehjälpen till sammanlagt 560 milj. kr. för ett helt budgetår. Eftersom de nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 1987 beräknas kostnaden för budgetåret 1986/87 uppgå till ca 230 milj. kr.

Ulf Adelsohn m. fl. yrkar i motion 424 (yrkande 4) avslag på propositionen i nu aktuell del såvitt avser höjningen av studiebidragets belopp. Motionärerna hävdar att den föreslagna finansieringen av det höjda studiebidraget genom höjda skatter i stor utsträckning drabbar barnfamiljerna själva. Med hänsyn till att motionärerna biträder förslaget om att studiebidraget och det extra tillägget skall kunna utgå under tolv månader föreslår de (yrkande 5) att riksdagen till studiehjälp m. m. för budgetåret 1986/87 skall anvisa ett med 100 000 000 kr. förhöjt förslagsanslag.

Socialutskottet har i betänkandet SoU 1985/86:28 tillstyrkt den i propositionen föreslagna höjningen av det allmänna barnbidraget. Med hänsyn härtill och då utskottet anser att de i propositionen föreslagna förändringarna av studiehjälpen innebär en väsentlig förbättring av stödet till familjer med studerande ungdomar tillstyrker utskottet propositionens förslag och avstyrker bifall till motion 424 yrkandena 4 och 5.

I motion 426 av Lars Werner m. fl. begärs i yrkande 2 att studiebidraget skall göras basbeloppsanknutet på den nivå som föreslås i propositionen. Studiebidraget bör enligt motionärernas mening läggas fast vid nivån 25 % av basbeloppet. I yrkande 3 begär motionärerna att möjlighet att få studiebidrag under hela kalenderhalvåret skall träda i kraft redan fr. o. m. den 1 juni 1986 och i yrkande 4 hemställs att erforderliga medel för den föreslagna tidigareläggningen av reformen anvisas på tilläggsbudget.

Studiebidraget är som nämnts samordnat med det allmänna barnbidraget. Socialutskottet har i betänkandet SoU 1985/86:28 avisat motionskrav om en anknytning till basbeloppet av barnbidraget. Socialutskottet har därvid

anfört att en indexreglering av barnbidraget skulle minska möjligheterna till en förutsättningslös prövning av på vilket sätt stödet till barnfamiljerna bör utformas för att nå de mest behövande. Eftersom studiebidraget är avsett att följa barnbidraget beloppsmässigt avstyrker socialförsäkringsutskottet bifall till motion 426 yrkande 2.

Utskottet kan av kostnadskäl inte heller biträda förslaget om en tidigare-läggning av ikraftträdandet av vissa delar av reformen. Utskottet avstyrker följaktligen bifall även till yrkandena 3 och 4 i motion 426.

Anslagen

Utskottet har ingen erinran mot de av regeringen föreslagna medelsberäkningarna under femte huvudtiteln till anslagen C 2. Bidrag till föräldraför-säkring och C 3. Vårdbidrag för handikappade barn.

Hemställen

Utskottet hemställer

1. beträffande *sänkt kompensationsnivå inom föräldraförsäkringen* att riksdagen avslår motion 1985/86:Sf342 yrkande 1 i motsvarande del,

2. beträffande *utsträckt tid med föräldrapenning på sjukpenningnivå m. m.*

att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Sf332 i motsvarande del och 1985/86:Sf258 yrkandena 1 och 2,

3. beträffande *förlängd tid för föräldrapenning i samband med barns födelse*

att riksdagen avslår motion 1985/86:Sf270,

4. beträffande *faders rätt till särskild ersättning i samband med barns födelse*

att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Sf247 och 1985/86:Sf428 yrkandena 2 och 3,

5. beträffande *tillfällig föräldrapenning när dagbarnvårdarens barn är sjukt m. m.*

att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Sf228 yrkande 1 i motsvarande del, 1985/86:Sf288, 1985/86:Sf328 yrkande 2 och 1985/86:Sf338,

6. beträffande *tillfällig föräldrapenning till anhörig m. m.*

att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Sf218 och 1985/86:Sf330,

7. beträffande *slopad tidsgräns för tillfällig föräldrapenning*

att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Sf202, 1985/86:Sf258 yrkande 3 och 1985/86:Sf283 yrkande 9,

8. beträffande *tillfällig föräldrapenning för båda föräldrarna då handikappat barn får vård på sjukhus*

att riksdagen avslår motion 1985/86:Sf219 yrkande 1,

9. beträffande *åldersgränsen för tillfällig föräldrapenning*

att riksdagen avslår motion 1985/86:Sf228 yrkande 1 i motsvarande del,

10. beträffande *tillfällig föräldrapenning för vård av vuxna handikappade barn*

att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Sf283 yrkande 10 och 1985/86:Sf325,

11. beträffande *tillfällig föräldrapenning för föräldrar till handikappade barn vid institutionsbesök*

att riksdagen avslår motion 1985/86:Sf258 yrkande 5,

12. beträffande *föräldrapenning under militärtjänst*

att riksdagen avslår motion 1985/86:Sf236,

13. beträffande *flexibelt uttag av kontakt dagar*

att riksdagen avslår motion 1985/86:Sf328 yrkande 1,

14. beträffande *ökat antal kontakt dagar*

att riksdagen avslår motion 1985/86:Sf258 yrkande 4,

15. beträffande *garantinivån inom föräldraförsäkringen*

att riksdagen med bifall till proposition 1985/86:137 och med avslag på motion 1985/86:Sf285 yrkande 1 antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,

16. beträffande *vidgad rätt att få föräldrapenning beräknad på grundval av tidigare SGI*

att riksdagen avslår motion 1985/86:Sf230,

17. beträffande *rätt till föräldrapenning i konventionsfall*

att riksdagen avslår motion 1985/86:Sf279,

18. beträffande *fjärdedels vårdbidrag m. m.*

att riksdagen med anledning av motionerna 1985/86:Sf205, 1985/86:Sf280 yrkande 2 och 1985/86:Sf283 yrkande 8 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

19. beträffande *bedömningen av rätt till vårdbidrag*

att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Sf216 och 1985/86:Sf280 yrkande 1.

20. beträffande *rätt till vårdbidrag för handikappade barn som vistas i familjehem*

att riksdagen avslår motion 1985/86:Sf277,

21. beträffande *vårdbidrag m. m. till efterlevande förälder*

att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Sf283 yrkande 12 och 1985/86:Sf339,

22. beträffande *ersättning för vård av anhörig*

att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Sf221, 1985/86:Sf238, 1985/86:Sf286 yrkande 1 och 1985/86:Sf319,

23. beträffande *höjning av studiebidraget*

att riksdagen med bifall till proposition 1985/86:137 och med avslag på motion 1985/86:424 yrkande 4 antar det i propositionen framlagda förslaget till ny lydelse av 3 kap. 6 § studiestödslagen (1973:349),

24. beträffande *usträckt tid för studiebidrag och extra tillägg*

att riksdagen med bifall till proposition 1985/86:137 och med avslag på motion 1985/86:426 yrkandena 3 och 4 antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i studiestödslagen (1973:349) i de delar som inte berörs under moment 23 ovan.

25. beträffande *basbeloppsanknytning av studiebidraget*
att riksdagen avslår motion 1985/86:426 yrkande 2.

26. att riksdagen med anledning av proposition 1985/86:100 bil. 7 littera C 2 och med bifall till proposition 1985/86:137 till *Bidrag till föräldraförsäkringen* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 964 000 000 kr.,

27. att riksdagen med bifall till proposition 1985/86:100 bil. 7 littera C 3 till *Vårdbidrag för handikappade barn* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 470 000 000 kr.,

28. att riksdagen med bifall till proposition 1985/86:137 och med avslag på motion 1985/86:424 yrkande 5 till *Studiehjälp m. m.* för budgetåret 1986/87 – utöver tidigare anvisat förslagsanslag – anvisar ett förslagsanslag av 230 000 000 kr.

Stockholm den 16 maj 1986

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Doris Håvik

Närvarande: Doris Håvik (s), Nils Carlshamre (m), Börje Nilsson (s), Karin Israelsson (c), Ulla Johansson (s), Nils-Olof Gustafsson (s), Kenth Skårvik (fp), Siri Häggmark (m), Ingegerd Elm (s), Margó Ingvardsson (vpk), Barbro Sandberg (fp), Ingegerd Anderlund (s), Jerry Martinger (m), Erik Janson (s) och Gunhild Bolander (c).

Reservationer

1. Sänkt kompensationsnivå inom föräldraförsäkringen (mom. 1)

Nils Carlshamre, Siri Häggmark och Jerry Martinger (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 6 som börjar med "Utskottet har" och slutar med "motsvarande del." bort ha följande lydelse:

Såsom framhållits i motion Sf342 kräver såväl det statsfinansiella som det samhällsekonomiska läget betydande besparingar. Socialförsäkringens transfereringar motsvarar ungefär en fjärdedel av landets privata konsumtion. Även regeringen framhåller i budgetpropositionen nödvändigheten av återhållsamhet med samhällsutgifterna. Utskottet delar denna uppfattning och finner att det i motion Sf342 framlagda förslaget till sänkt kompensationsnivå inom föräldraförsäkringen inte nämnvärt påverkar den sociala standarden, allra helst med hänsynstagande till förslagen om kraftigt sänkta marginalskatter i motion 1985/86:Sk279 av Ulf Adelson m. fl. angående skattepolitiken. Utskottet föreslår mot denna bakgrund att den generella ersättningsnivån sänks till 80 %.

Utskottet tillstyrker således förslaget i motion Sf342 om en sänkt kompensationsnivå. Regeringen bör lägga fram förslag till lagändringar i

lagen om allmän försäkring i så god tid att förslaget kan träda i kraft den 1 januari 1987.

SfU 1985/86:22

dels att utskottet under mom. 1 bort hemställa

1. beträffande *sänkt kompensationsnivå inom föräldraförsäkringen* att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Sf342 yrkande 1 i motsvarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

2. Utsträckt tid med föräldrapenning på sjukpenningnivå (mom. 2)

Margó Ingvardsson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 7 som börjar med "Utskottet anser" och slutar med "yrkandena 1 och 2" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar uppfattningen i motion Sf258 yrkande 1 om att tiden för föräldrapenning med belopp motsvarande sjukpenningen bör byggas ut till 18 månader fr. o. m. den 1 juli 1987. På så sätt undviks att ett glapp uppstår mellan den tid föräldrapenning kan utges och tidpunkten då barnet har rätt till plats i förskola. En utvidgad tid med föräldrapenning ger också föräldrarna bättre möjligheter att vara tillsammans med sitt barn. Enligt utskottets mening är det angeläget att föräldraledigheten utnyttjas av båda föräldrarna. I dag är det till största delen kvinnorna som utnyttjar föräldraförsäkringen. För att åstadkomma en snabbare attitydförändring anser utskottet i likhet med vad som anförs i motion Sf258 yrkande 2 att 4 av de 18 månaderna med föräldrapenning bör kvoterats mellan föräldrarna, dvs. att de måste utnyttjas av den förälder som ej utnyttjat huvuddelen av tiden, under förutsättning att två vårdnadshavare finns.

Utskottet tillstyrker således motion Sf258 yrkandena 1 och 2 och anser att regeringen bör lägga fram förslag till ändrade regler i föräldraförsäkringen fr. o. m. den 1 juli 1987 i enlighet med vad som anförts i motionen. Därmed tillgodoses också delvis syftet med motion Sf332.

dels att utskottet under mom. 2 bort hemställa

2. beträffande *utsträckt tid med föräldrapenning på sjukpenningnivå m. m.*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Sf258 yrkandena 1 och 2 och med anledning av motion 1985/86:Sf332 i motsvarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

3. Faderns rätt till särskild ersättning i samband med barns födelse (mom. 4)

Kenth Skårvik och Barbro Sandberg (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 8 som börjar med "Utskottet delar" och slutar med "yrkandena 2 och 3." bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning angående betydelsen av att även fäderna tar aktiv del i vården av sina barn. En utvidgning av

pappaledigheten i samband med ett barns födelse i enlighet med förslaget i motion Sf428 yrkande 2 skulle enligt utskottets uppfattning ge papporna avsevärt förbättrade möjligheter till kontakt med sina nyfödda barn och kan dessutom stimulera till ytterligare föräldradighet längre fram. Utskottet tillstyrker sålunda bifall till motion Sf428 yrkande 2. Därmed blir även motion Sf247 tillgodosedd.

Utskottet vill i anslutning till yrkande 3 i motion Sf428 erinra om att riksförsäkringsverket för närvarande genomför en informationskampanj under mottot "Kompis i dag – kompis i morgon" i syfte att stimulera fäder att använda föräldraförsäkringen i större utsträckning än vad som hittills varit fallet. En utvärdering av kampanjen skall göras kommande budgetår. Motionen i denna del är sålunda redan tillgodosedd.

dels att utskottet under mom. 4 bort hemställa

4. *beträffande faders rätt till särskild ersättning i samband med barns födelse*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Sf428 yrkande 2 och med anledning av motion 1985/86:Sf247 samt med avslag på motion 1985/86:Sf428 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

4. Tillfällig föräldrapenning när dagbarnvårdares barn är sjukt m. m. (mom. 5)

Karin Israelsson och Gunhild Bolander (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 9 med "Frågan om" och slutar på s. 10 med "och Sf338." bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening är det otillfredsställande att föräldrapenning inte kan utges om dagmammans egna barn insjuknar. Om en förälder måste stanna hemma för att vårda barnet i en sådan situation får föräldern själv stå för inkomstförlusten. En möjlighet att uppbära tillfällig föräldrapenning i situationer av detta slag bör därför, som anförs i motion Sf288, införas. Med det anförda tillstyrker utskottet bifall till motion Sf288. Därmed tillgodoses även syftet med motionerna Sf228 yrkande 1 i motsvarande del och Sf328 yrkande 2. I de situationer som avses i motion Sf338 bör det enligt utskottets mening ankomma på den som förmedlat barnomsorgen, dvs. i allmänhet kommunen, att tillse att ersättare finns tillgänglig för att sköta vården av barnet. Utskottet avstyrker därför bifall till motion Sf338.

dels att utskottet under mom. 5 bort hemställa

5. *beträffande tillfällig föräldrapenning när dagbarnvårdares barn är sjukt m. m.*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Sf288 och med anledning av motionerna 1985/86:Sf228 yrkande 1 i motsvarande del och 1985/86:Sf328 yrkande 2 samt med avslag på motion 1985/86:Sf338 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

5. Tillfällig föräldrapenning när dagbarnvårdares barn är sjukt m. m. (mom. 5)

SfU 1985/86:22

Kenth Skårvik och Barbro Sandberg (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 9 med "Frågan om" och slutar på s. 10 med "och Sf338." bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening är det klart otillfredsställande att föräldrapenning inte kan utgå till förälder vars barn inte kan tas emot av dagbarnvårdaren på grund av att dagbarnvårdarens egna barn är sjuka. Om någon annan tillsynsform inte finns att tillgå eller bedöms som mindre lämplig tvingas föräldrarna stanna hemma utan rätt till ersättning. Någon ovillkorlig rätt till ledighet föreligger inte heller. Problemet har behandlats av föräldraförsäkringsutredningen som ansåg att det fanns skäl för rätt till föräldrapenning i denna situation. Utredningen ville emellertid inte föreslå att en sådan rätt infördes med hänsyn till kostnaderna för detta. Någon beräkning av dessa kostnader redovisades dock inte. Utskottet anser att detta motiverar att den i motion Sf328 yrkande 2 påvisade bristen i föräldraförsäkringen utreds ytterligare. En sådan utredning borde därvid också som anförs i motion Sf338 innefatta situationer då daghem eller liknande inte kan erbjuda den överenskomna barnomsorgen. Med det anförda tillstyrker utskottet bifall till motionerna Sf328 yrkande 2 och Sf338. Därmed får motionerna Sf228 yrkande 1 i motsvarande del och Sf288 anses tillgodosedda.

dels att utskottet under mom. 5 bort hemställa

5. beträffande *tillfällig föräldrapenning när dagbarnvårdares barn är sjukt m. m.*

att riksdagen med bifall till motionerna 1985/86:Sf328 yrkande 2 och 1985/86:Sf338 samt med anledning av motionerna 1985/86:Sf228 yrkande 1 i motsvarande del och 1985/86:Sf288 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anført.

6. Slopad tidsgräns för tillfällig föräldrapenning (mom. 7)

Kenth Skårvik (fp), Margó Ingvardsson (vpk) och Barbro Sandberg (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 10 som börjar med "Utskottet har" och slutar med "yrkande 9." bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening torde ett slopande av taket på 60 dagar per barn och år för den tillfälliga föräldrapenningen innebära obetydligt ökade kostnader för försäkringen med tanke på det begränsade antal barn som berörs. En sådan ändring skulle dock innebära en avsevärd lättnad för det fåtal familjer som blir berörda och bl. a. fylla den lucka i försäkringskyddet som uppstår då barnets sjukdom varar längre tid än 60 dagar men inte beräknas vara sex månader. I de fall barnet är handikappat finner utskottet det angeläget att tidsgränsen tas bort.

Utskottet anser således att när det gäller barn som på grund av sjukdom, psykisk utvecklingsstörning eller annat handikapp är i behov av särskild tillsyn och vård bör någon tidsgräns för tillfällig föräldrapenning inte finnas.

Regeringen bör därför skyndsamt lägga fram ett lagförslag i frågan.

SfU 1985/86:22

Med det anförda tillstyrker utskottet bifall till motionerna Sf202, Sf258 yrkande 3 och Sf283 yrkande 9.

dels att utskottet under mom. 7 bort hemställa

7. beträffande *slopad tidsgräns för tillfällig föräldrapenning* att riksdagen med bifall till motionerna 1985/86:Sf202, 1985/86:Sf258 yrkande 3 och 1985/86:Sf283 yrkande 9 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anført.

7. Tillfällig föräldrapenning för vård av vuxna handikappade barn (mom. 10)

Kenth Skärvik och Barbro Sandberg (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 11 som börjar med "Åldersgränsen för" och slutar med "och Sf325." bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den uppfattning som framförs i motion Sf283 yrkande 10 att det är angeläget att överväga möjligheterna att ge ekonomiskt stöd till föräldrar som behöver stanna hemma från arbetet för att vårda sina vuxna utvecklingsstörda barn som blir akut sjuka. Enligt utskottets uppfattning borde detta kunna ske genom att en rätt till tillfällig föräldrapenning för dessa föräldrar införs.

Med det anförda tillstyrker utskottet bifall till motion Sf283 yrkande 10. Därmed får motion Sf325 anses tillgodosedd.

dels att utskottet under mom. 10 bort hemställa

10. beträffande *tillfällig föräldrapenning för vård av vuxna handikappade barn* att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Sf283 yrkande 10 och med anledning av motion 1985/86:Sf325 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anført.

8. Tillfällig föräldrapenning för föräldrar till handikappade barn vid institutionsbesök (mom. 11)

Margó Ingvardsson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 11 som börjar med "Denna fråga" och slutar med "är påkallad." bort ha följande lydelse:

Till föräldrar med friska barn utges tillfällig föräldrapenning vid besök i den förebyggande barnhälsovården. Tillfällig föräldrapenning utges däremot inte när föräldrar till barn med utvecklingsstörning på grund av barnets handikapp måste besöka rehabiliteringskliniker, hjälpmedelscentraler och omsorgsvårdens institutioner. Utskottet anser i likhet med vad som föreslagits i motion Sf258 yrkande 5 att de besök föräldrar till handikappade barn gör vid ovan angivna institutioner skall jämföras med besök i den förebyggande barnhälsovården och därmed berättiga till tillfällig föräldrapenning. Regeringen bör snarast lägga fram förslag i frågan till riksdagen.

dels att utskottet under mom. 11 bort hemställa

SfU 1985/86:22

11. beträffande *tillfällig föräldrapenning för föräldrar till handikappade barn vid institutionsbesök*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Sf258 yrkande 5 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

9. Flexibelt uttag av kontaktdagar (mom. 13)

Nils Carlshamre (m), Karin Israelsson (c), Kenth Skärvik (fp), Siri Häggmark (m), Barbro Sandberg (fp), Jerry Martinger (m) och Gunhild Bolander (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 12 som börjar med "Utskottet avvisade" och slutar med "yrkande 4." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att kontaktdagarna inte bör vara bestämda till ett visst antal per år utan att det totala antalet dagar, 16 stycken, bör kunna tas ut när som helst när barnet är mellan fyra och tolv år. Härigenom skapas en större valfrihet för barnfamiljerna och en möjlighet att ta en längre tids ledighet vid t. ex. inskolning på daghem eller vid skolstarten. Utskottet tillstyrker således bifall till motion Sf328 yrkande 1.

dels att utskottet under mom. 13 bort hemställa

13. beträffande *flexibelt uttag av kontaktdagar*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Sf328 yrkande 1 antar följande som *Reservanternas förslag* betecknade

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 12 § lagen (1962:381) om allmän försäkring skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Reservanternas förslag

4 kap.

12 §¹

Tillfällig föräldrapenning enligt 10 § första stycket och 11 § utges under högst 60 dagar för varje barn och år och enligt 10 § andra stycket under högst *två dagar* per barn och år.

Tillfällig föräldrapenning enligt 10 § första stycket och 11 § utges under högst 60 dagar för varje barn och år och enligt 10 § andra stycket under högst *16 dagar sammanlagt* per barn.

Tillfällig föräldrapenning --- sin vård.

Uppbär en --- om löneförmånerna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

¹ Senaste lydelse 1985:87.

10. Ökat antal kontaktdagar (mom. 14)

SfU 1985/86:22

Margó Ingvardsson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 12 som börjar med "Utskottet avvisade" och slutar med "yrkande 4." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med vad som anförts i motion Sf258 att två kontaktdagar per barn och år är otillräckligt för barn med speciella behov. För handikappade barn bör därför enligt utskottets mening antalet kontaktdagar utökas till fem per barn och år. Utskottet biträder således det i motion Sf258 framlagda förslaget. Regeringen bör skyndsamt lägga fram förslag om ett ökat antal kontaktdagar i enlighet med det anförda så att förslaget kan träda i kraft den 1 januari 1987.

dels att utskottet under mom. 14 bort hemställa

14. beträffande *ökat antal kontaktdagar*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Sf258 yrkande 4 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

11. Garantinivån inom föräldraförsäkringen (mom. 15)

Nils Carlshamre, Siri Häggmark och Jerry Martinger (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 12 som börjar med "Enligt utskottets" och slutar med "yrkande 1." bort ha följande lydelse:

Garantibeloppet inom föräldraförsäkringen har trots den uppräknig som skedde den 1 januari 1985 kraftigt urholkats. Utskottet anser att den uppräknig till 60 kr. per dag som föreslås i proposition 1985/86:137 är otillräcklig. För att garantibeloppets värde skall återställas behöver det, som anförts i motion Sf285, höjas till 63 kr. Med det anförda tillstyrker utskottet bifall till motion Sf285 yrkande 1.

dels att utskottet under mom. 15 bort hemställa

15. beträffande *garantinivån inom föräldraförsäkringen*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Sf285 yrkande 1 och med anledning av proposition 1985/86:137 antar följande såsom *Reservanternas förslag* betecknade

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 6 och 7 §§ lagen (1962:381) om allmän försäkring¹ skall ha följande lydelse.

Föreslagens lydelse

Reservanternas förslag

4 kap.
6 §²

Hel föräldrapenning utgör lägst 60 kronor om dagen (garantinivå).

Hel föräldrapenning utgör lägst 63 kronor om dagen (garantinivå).

Föräldrapenning för de första 180 dagarna utges med belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenning enligt 3 kap. om föräldern under minst 240 dagar i

¹ Lagen omtryckt 1982:120.

² Senaste lydelse 1985:87.

följd före barnets födelse eller den beräknade tidpunkten härför har varit försäkrad för en sjukpenning över garantinivån.

Utöver vad som anges i andra stycket utges föräldrapenning för varje barn för 90 dagar med belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenning och 90 dagar med belopp enligt garantinivån.

Föräldrapenning vid flerbarnsbörd enligt 3 § andra stycket beräknas enligt tredje stycket.

Utän hinder av vad som föreskrivs i andra–fjärde styckena skall, om föräldrarnas sjukpenninggrundande inkomst har sänkts enligt 3 kap. 5 § tredje stycket 5. föräldrapenningen till dess barnet fyller två år beräknas lägst på grundval av den sjukpenninggrundande inkomst som gällde innan sänkningen skedde eller den högre inkomst som löneutvecklingen inom yrkesområdet därefter föranleder, om föräldern avstår från förvärvsarbete för vård av barn. Är kvinnan gravid på nytt vid utgången av denna tid och beräknas barnets födelse ske inom sex månader eller föds barnet inom nämnda tid, skall hennes föräldrapenning även fortsättningsvis beräknas på motsvarande sätt.

7 §³

Hel föräldrapenning för dag utges med belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenning när föräldern inte förvärvsarbetar. Halv eller fjärdedels föräldrapenning med belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenning utges när föräldern förvärvsarbetar högst hälften respektive tre fjärdedelar av normal arbetstid.

Vid tillämpning av första stycket skall som förvärvsarbete inte betraktas vård av barn, som har tagits emot för stadigvarande vård och fostran i föräldrarnas hem. Vårdar föräldern ett sådant barn och betalas ersättning för vården, skall vid beräkningen av föräldrapenning bortses från den del av den sjukpenninggrundande inkomsten som grundas på ersättningen för vården. Hel föräldrapenning skall dock alltid utgöra lägst 60 kronor om dagen.

Vid tillämpning av första stycket skall som förvärvsarbete inte betraktas vård av barn, som har tagits emot för stadigvarande vård och fostran i föräldrarnas hem. Vårdar föräldern ett sådant barn och betalas ersättning för vården, skall vid beräkningen av föräldrapenning bortses från den del av den sjukpenninggrundande inkomsten som grundas på ersättningen för vården. Hel föräldrapenning skall dock alltid utgöra lägst 63 kronor om dagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

12. Vårdbidrag m. m. till efterlevande förälder (mom. 21)

Kentth Skårvik och Barbro Sandberg (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 15 med "Utskottet har" och slutar på s. 16 med "och Sf339." bort ha följande lydelse:

Såsom framhållits i motion Sf283 får föräldrar till gravt handikappade barn som regel ett omfattande ekonomiskt stöd. När barnet avlider upphör emellertid samtliga bidrag omedelbart, utan att familjen ges möjligheter att anpassa sig till den nya situationen såsom exempelvis att byta bostad eller ordna förvärvsarbete åt den förälder som vårdar barnet. Utskottet delar motionärernas uppfattning om att detta är otillfredsställande, och enligt utskottets mening bör därför möjligheten att införa någon form av efterle-

³ Senaste lydelse 1985:87.

vandebidrag övervägas, eventuellt genom en frivillig försäkring som samhället erbjuder.

SfU 1985/86:22

dels att utskottet under mom. 21 bort hemställa

21. beträffande *vårdbidrag m. m. till efterlevande förälder* att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Sf283 yrkande 12 och med anledning av motion 1985/86:Sf339 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

13. Ersättning för vård av anhörig (mom. 22)

Kenth Skårvik och Barbro Sandberg (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 16 som börjar med "Utskottet har" och slutar med "och Sf319." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att starka skäl talar för att den som vårdar en sjuk anhörig bör få rätt till ersättning från den allmänna försäkringen. Detta är särskilt angeläget när det gäller vård i livets slutskede. Ersättningen bör som anförs i motion Sf221 vara ATP-grundande och utges med belopp motsvarande sjukpenningens storlek. Ett system med försäkringsersättning bör också kunna leda till samhällsekonomiska besparingar. Regeringen bör förelägga riksdagen förslag om ersättning vid vård av anhörig i enlighet med vad som anförs i motion Sf221. Genom det anförda får motionerna Sf238, Sf286 och Sf319 anses tillgodosedda.

dels att utskottet under mom. 22 bort hemställa

22. beträffande *ersättning för vård av anhörig* att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Sf221 och med anledning av motionerna 1985/86:Sf238, 1985/86:Sf286 yrkande 1 och 1985/86:Sf319 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

14. Ersättning för vård av anhörig (mom. 22)

Karin Israelsson och Gunhild Bolander (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 16 som börjar med "Utskottet har" och slutar med "och Sf319." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att samhällets insatser för äldre, sjuka och handikappade måste inriktas på att underlätta för så många som möjligt att bo kvar i sin bostad så länge som möjligt. Såsom framhållits i motion Sf286 finns det också beräkningar som visar att ett ersättningssystem genom den allmänna försäkringen för dem som gör betydande vårdinsatser i hemmet på sikt skulle leda till samhällsekonomiska besparingar. Mot bakgrund härav bör enligt utskottets mening regeringen komplettera anhörigvårdskommitténs förslag om rätt till ledighet med ett förslag om rätt till ersättning. Ersättningen bör därvid grundas på principen att den skall utgöra kompensation för utfört arbete och göras lika stor för alla. Genom utskottets förslag får även motionerna Sf221, Sf238 och Sf319 anses tillgodosedda.

dels att utskottet under mom. 22 bort hemställa

22. beträffande *ersättning för vård av anhörig* att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Sf286 yrkande 1 och med anledning av motionerna 1985/86:Sf221, 1985/86:Sf238 och 1985/86:Sf319 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

15. Höjning av studiebidraget och medelsanvisning m. m. (mom. 23 och 28)

Nils Carlshamre, Siri Häggmark och Jerry Martinger (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 17 som börjar med "Socialutskottet har" och slutar med "yrkandena 4 och 5." bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den uppfattning som framförs i motion 424 att finansieringen av det höjda studiebidraget genom höjda skatter i stor utsträckning drabbar barnfamiljerna själva. Utskottet anser att barnfamiljernas ekonomi i stället bör stärkas genom att hänsyn tas till deras lägre skatteförmåga genom sänkt inkomstskatt i form av grundavdrag för barn. Med det anförda tillstyrker utskottet bifall till motion 424 yrkandena 4 och 5.

dels att utskottet under mom. 23 och 28 bort hemställa

23. beträffande *höjning av studiebidraget* att riksdagen med bifall till motion 1985/86:424 yrkande 4 avslår det i proposition 1985/86:137 framlagda förslaget till ny lydelse av 3 kap. 6 § studiestödslagen (1973:349),

28. att riksdagen med bifall till motion 1985/86:424 yrkande 5 och med anledning av proposition 1985/86:137 till *Studiehjälp m. m.* för budgetåret 1986/87 – utöver tidigare anvisat förslagsanslag – anvisar ett förslagsanslag av 100 000 000 kr.

16. Utsträckt tid för studiebidrag och extra tillägg (mom. 24)

Margó Ingvardsson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 18 som börjar med "Utskottet kan" och slutar med "motion 426." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att den föreslagna reformen utgör en viktig del i ett utökad stöd till barnfamiljerna. Det är angeläget att detta ökade stöd kommer barnfamiljerna till del snarast. Mot denna bakgrund tillstyrker utskottet förslaget i motion 426 yrkandena 3 och 4 om att studiebidraget i sin nya form skall utges fr. o. m. den 1 juni 1986 och att erforderliga medel härför anvisas på tilläggsbudget.

dels att utskottet under mom. 24 bort hemställa

24. beträffande *utsträckt tid för studiebidrag och extra tillägg* att riksdagen med anledning av proposition 1985/86:137 och med bifall till motion 1985/86:426 yrkandena 3 och 4 *dels* antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i studiestödslagen (1973:349) i de delar som inte berörts under mom. 23 ovan med den

ändringen att förslaget skall träda i kraft den 1 juni 1986, *dels* som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om medelsanvisning på tilläggsbudget.

SfU 1985/86:22

17. Basbeloppsanknytning av studiebidraget (mom. 25)

Margó Ingvardsson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 17 med "Studiebidraget är" och slutar på s. 18 med "yrkande 2." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser det inte vara rimligt att varje nödvändig höjning av studiebidraget skall föregås av den långdragna process som en prövning i regering och riksdag innebär. Om studiebidraget bestäms till en viss procentandel av basbeloppet kan detta undvikas. Utskottet tillstyrker mot denna bakgrund bifall till förslaget i motion 426 yrkande 2 om att studiebidraget skall göras basbeloppsanknutet på den nivå som föreslås i proposition 1985/86:137.

Regeringen bör därför framlägga förslag i enlighet med vad som begärs i motionen.

dels att utskottet under mom. 25 bort hemställa

25. beträffande *basbeloppsanknytning av studiebidraget*
att riksdagen med bifall till motion 1985/86:426 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Särskilda yttranden

1. Tillfällig föräldrapenning för vård av vuxna handikappade barn

Karin Israelsson och Gunhild Bolander (båda c) anför:

Psykiskt utvecklingsstörda personer som bor kvar i sitt föräldrahem har ingen som helst möjlighet att klara sig själva vid akuta sjukdomssituationer. Enda möjligheten blir då att en av föräldrarna avstår från förvärvsarbete för att vårda det sjuka barnet. Tillfällig föräldrapenning kan utges om barnet inte fyllt 16 år. För den psykiskt utvecklingsstörda minskar dock inte vårdbehovet vid akuta sjukdomstillstånd i och med 16-årsdagen. Det kan därför enligt vår mening finnas anledning att överväga om tillfällig föräldrapenning skall kunna utges även för tid efter fyllda 16 år för vård av sådana personer. Åldersgränsen för rätt till tillfällig föräldrapenning har emellertid nyligen höjts från 12 till 16 år. Det kan finnas anledning att närmare studera effekterna av denna höjning av åldersgränsen innan en eventuell förändring av reglerna för tillfällig föräldrapenning för vård av psykiskt utvecklingsstörda aktualiseras. Vi avstår därför från att yrka bifall till motion Sf325.

2. Vidgad rätt att få föräldrapenning beräknad på grundval av tidigare SGI

SfU 1985/86:22

Karin Israelsson och Gunhild Bolander (båda c) anför:

Ett visst antal barn insjuknar varje år i livshotande sjukdomar som kräver speciella insatser. Genom adekvat behandling räddas i dag många av dessa barn till ett friskt vuxenliv. Medan behandlingen pågår utsätts deras familjer för stora påfrestningar såväl ekonomiskt som i form av omfattande vårdinsatser. Dessa vårdinsatser kan många gånger utsträckas över flera år. Den 1 januari 1986 infördes ändrade och utvidgade ersättningsregler inom föräldraförsäkringen. Bl. a. utvidgades rätten att få föräldrapenning efter lägst den SGI som gällde vid barnets födelse, oberoende av om föräldern återgår i förvärvsarbete eller återgår med förkortad arbetstid, till att gälla under två år i stället för som tidigare 18 månader. Är kvinnan då gravid på nytt och beräknas föda eller föder barn inom ytterligare 6 månader beräknas föräldrapenningen enligt tidigare högre SGI även för det nya barnet. För föräldrar som fått ett svårt handikappat barn finns emellertid fortfarande både psykologiska och praktiska hinder att planera ett nytt barn inom en så kort tidrymd. Rätten att få beräkna föräldrapenningen på grundval av tidigare SGI borde därför enligt vår mening kunna utsträckas med förslagsvis ett år. Om förutsättningen dessutom är att föräldrarna uppbär vårdbidrag torde gruppen lätt kunna avgränsas. Med anledning av att tiden som en förälder får beräkna sin föräldrapenning på tidigare SGI nyligen förlängts och effekterna av denna förlängning ännu inte kunnat analyseras avstår vi dock från att yrka bifall till motion Sf230.

3. Bedömningen av rätt till vårdbidrag

Kenth Skårvik och Barbro Sandberg (båda fp) anför:

Bedömningen av rätten till vårdbidrag varierar mycket i olika delar av landet. Enligt vår uppfattning gäller detta i särskilt hög grad ansökningar om vårdbidrag för allergiker och diabetiker. Behovet av särskild tillsyn och vård bl. a. med tanke på kosthållning föreligger under hela uppväxttiden för dessa kategorier av barn. Det är därför viktigt att enhetliga riktlinjer upprättas för bedömningen av rätten till vårdbidrag för vård av dessa barn. Den utvärdering av försäkringskassornas tillämpning av bestämmelserna om vårdbidrag som för närvarande slutförs inom riksförsäkringsverket hälsar vi med tillfredsställelse. Utvärderingen borde kunna ge underlag för en bedömning av olika åtgärder som kan behöva vidtas för att åstadkomma en större enhetlighet i bedömningen. Mot denna bakgrund avstår vi från att yrka bifall till motion Sf280 yrkande 1.

1. Förslag till

Lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 6 och 7 §§ lagen (1962:381) om allmän försäkring¹ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

4 kap.
6 §²

Hel föräldrapenning utgör lägst 48 kronor om dagen (garantinivå).

Hel föräldrapenning utgör lägst 60 kronor om dagen (garantinivå).

Föräldrapenning för de första 180 dagarna utges med belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenning, beräknad enligt 3 kap. med undantag av 5 § fjärde stycket, om föräldern under minst 240 dagar i följd före barnets födelse eller den beräknade tidpunkten härför har varit försäkrad för en sjukpenning över garantinivån.

Utöver vad som anges i andra stycket utges föräldrapenning för varje barn för 90 dagar med belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenning, beräknad enligt 3 kap. med undantag av 5 § fjärde stycket, och 90 dagar med belopp enligt garantinivån.

Föräldrapenning vid flerbarnsbörd enligt 3 § andra stycket beräknas enligt tredje stycket.

Utan hinder av vad som föreskrivs i andra – fjärde styckena skall, om föräldrarnas sjukpenninggrundande inkomst har sänkts enligt 3 kap. 5 § tredje stycket 5. föräldrapenningen till dess barnet fyller två år beräknas lägst på grundval av den sjukpenninggrundande inkomst som gällde innan sänkningen skedde eller den högre inkomst som löneutvecklingen inom yrkesområdet därefter föranleder, om föräldern avstår från förvärsarbete för vård av barn. Är kvinnan gravid på nytt vid utgången av denna tid och beräknas barnets födelse ske inom sex månader eller föds barnet inom nämnda tid, skall hennes föräldrapenning även fortsättningsvis beräknas på motsvarande sätt.

7 §³

Hel föräldrapenning för dag utges med belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenning när föräldern inte förvärsarbetar. Halv eller fjärdedels föräldrapenning med belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenning utges när föräldern förvärsarbetar högst hälften respektive tre fjärdedelar av normal arbetstid.

Vid tillämpning av första stycket skall som förvärsarbete inte betraktas vård av barn, som har tagits emot för stadigvarande vård och fostran i föräldrarnas hem. Vårdar föräldern ett sådant barn och betalas ersättning för vården, skall vid beräkningen av föräldrapenning bort-

Vid tillämpning av första stycket skall som förvärsarbete inte betraktas vård av barn, som har tagits emot för stadigvarande vård och fostran i föräldrarnas hem. Vårdar föräldern ett sådant barn och betalas ersättning för vården, skall vid beräkningen av föräldrapenning bort-

¹ Lagen omtryckt 1982:120.

² Lydelse enligt SfU 1985/86:17, rskr. 246.

³ Senaste lydelse 1985:87.

Nuvarande lydelse

ses från den del av den sjukpenninggrundande inkomsten som grundas på ersättningen för vården. Hel föräldrapenning skall dock alltid utgöra lägst 48 kronor om dagen.

Föreslagen lydelse

ses från den del av den sjukpenninggrundande inkomsten som grundas på ersättningen för vården. Hel föräldrapenning skall dock alltid utgöra lägst 60 kronor om dagen.

SfU 1985/86:22

Bil.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

Lag om ändring i studiestödslagen (1973:349)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 5 och 6 §§ studiestödslagen (1973:349)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Studiehjälp utgår för sådan del av läsår under vilken den studerande bedriver studier.

Studiehjälp utgår även för tid under vilken den studerande är sjuk enligt vad som anges i 15–19 §§, om inte annat följer av bestämmelser som regeringen meddelar.

Vid tillämpning av första stycket och bestämmelse som avses i andra stycket beaktas endast hela, sammanhängande tidsperioder under ett kalenderhalvår om 15 dagar för heltidsstuderande och 30 dagar för deltidstuderande om inte annat följer av föreskrifter som meddelas av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer.

Vid tillämpning av bestämmelse i detta kapitel skall läsår anses omfatta det antal dagar som bestämmes av regeringen eller myndighet som regeringen utser. Detta antal dagar skall därvid anses infalla under det eller de kalenderhalvår som bestämmes av regeringen eller myndighet som regeringen utser.

Studiebidrag utgår med 400 kronor i månaden.

6 §³

Studiebidrag utgår med 485 kronor i månaden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

¹ Lagen omtryckt 1981:579.

² Senaste lydelse 1984:313.

³ Senaste lydelse 1984:564.

Innehållsförteckning

SfU 1985/86:22

Propositionerna	
Proposition 1985/86:100	1
Proposition 1985/86:137	1
Motioner	
Motioner väckta under den allmänna motionstiden	2
Motioner väckta med anledning av proposition 1985/86:137	5
Utskottet	
Föräldraförsäkringen	5
Föräldrapenning	6
Tillfällig föräldrapenning	9
Garantinivån inom föräldraförsäkringen	12
Övriga frågor angående föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning	12
Vårdbidrag för handikappade barn	14
Ersättning för anhörigvård	16
Förbättringar av studiebidraget och det extra tillägget inom studiehjälpen	17
Anslagen	18
Hemställan	18
Reservationer	
1 Sänkt kompensationsnivå inom föräldraförsäkringen (m)	20
2 Utsträckt tid med föräldrapenning på sjukpenningnivå (vpk)	21
3 Faders rätt till särskild ersättning i samband med barns födelse (fp)	21
4 Tillfällig föräldrapenning när dagbarnvårdares barn är sjukt m. m. (c)	22
5 Tillfällig föräldrapenning när dagbarnvårdares barn är sjukt m. m. (fp)	23
6 Slopad tidsgräns för tillfällig föräldrapenning (fp, vpk)	23
7 Tillfällig föräldrapenning för vård av vuxna handikappade barn (fp)	24
8 Tillfällig föräldrapenning för föräldrar till handikappade barn vid institutionsbesök (vpk)	24
9 Flexibelt uttag av kontaktdagar (m, fp, c)	25
10 Ökat antal kontaktdagar (vpk)	26
11 Garantinivån inom föräldraförsäkringen (m)	26
12 Vårdbidrag m. m. till efterlevande förälder (fp)	27
13 Ersättning för vård av anhörig (fp)	28
14 Ersättning för vård av anhörig (c)	28
15 Höjning av studiebidraget och medelsanvisning m. m. (m)	29
16 Utsträckt tid för studiebidrag och extra tillägg (vpk)	29
17 Basbeloppsanknytning av studiebidraget (vpk)	30
Särskilda yttranden	
1 Tillfällig föräldrapenning för vård av vuxna handikappade barn (c)	30

2 Vidgad rätt att få föräldrapenning beräknad på grundval av tidigare SGI (c)	31
3 Bedömningen av rätt till vårdbidrag (fp)	31
Bilaga Lagförslag	32